

Маньковський І. О.,
здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти,
Національна академія Служби
безпеки України
(м. Київ, Україна)

ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ З МЕТОЮ ПРОТИДІЇ ВОРОЖИМ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИМ ОПЕРАЦІЯМ

З початку повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну стратегічні комунікації стали ключовим інструментом державної інформаційної політики, спрямованої на стримування дезінформації, зміцнення морально-психологічної стійкості населення та забезпечення єдності національного спротиву. Зокрема, Україна вперше застосувала узгоджену модель державної комунікації у кризових умовах, коли меседжі Президента України, урядових інституцій, Збройних Сил, СБУ, ДСНС та місцевої влади були об'єднані спільною наративною лінією: «Україна чинить опір», «Світ з Україною», «ЗСУ захищають свободу Європи».

Однією з ефективних форм стратегічних комунікацій стала оперативна реакція на фейки завдяки створенню національного Центру протидії дезінформації (ЦПД) при РНБО, запуску офіційних Telegram-каналів «Спротив», «АрміяInform», «Оперативний ЗСУ» тощо. Інформаційна взаємодія відбувалася із залученням Міністерства оборони, Генерального штабу ЗСУ та Офісу Президента, що забезпечило щоденне оновлення даних про воєнну ситуацію. Також було запроваджено формат спільних брифінгів та централізованих повідомлень з однаковими акцентами, що дозволило зменшити хаотичне інформування, притаманне попереднім кризам (наприклад, 2014-2015 років).

Водночас, Україна активно працювала на міжнародному інформаційному фронті, просуваючи свої позиції через виступи Володимира Зеленського у парламентах іноземних держав, через онлайн-комунікацію з лідерами громадської думки та журналістами, а також через співпрацю з глобальними платформами (Meta, YouTube, Google) для обмеження російської пропаганди. За ініціативою уряду було реалізовано десятки міжнародних кампаній, а саме #StandWithUkraine, #StopRussia, #UniteWithUkraine, які працювали на підтримку українського іміджу за кордоном [1].

Особливо ефективним елементом стали діджиталізація контенту (аналітичні мапи боїв, відео- і фотодокази злочинів, супровід ключових подій візуальним рядом), а також гумористичний формат контрпропаганди («меми», «стьоб», іронія) як відповідь на агресивні інформаційно-психологічні операції рф. Крім того, було мобілізовано волонтерське середовище, креативні агенції,

медіаекспертів, які оперативно створювали відео, тексти, інфографіку, що допомагало доносити правду до світової спільноти.

Під час повномасштабного вторгнення російської федерації у 2022 році Україна розгорнула багаторівневу систему стратегічних комунікацій, яка охоплювала політичний, військовий, медійний і громадський сектори. В основі цієї системи стали скоординовані меседжі, прозорість інформації, міжнародна підтримка, контрнарлативи до російських фейків, а також мобілізація населення через єдність і національну ідентичність. Основні форми та інструменти виглядали наступним чином:

1. Цифрова дипломатія та глобальна присутність Президента України Володимира Зеленського. Щоденні відеозвернення до громадян і міжнародної спільноти, виступи в парламентах (США, Великобританія, Японія, Франція, Італія тощо), участь у самітах (G7, ЄС, ООН) стали інструментом постійного інформування світу про ситуацію в Україні. Ці звернення завжди містили емоційно-насичені меседжі, які поєднували дані про злочини РФ, прохання про підтримку та утвердження морального лідерства України.

2. Інформаційна кампанія «Be Brave Like Ukraine». Ця глобальна ініціатива, реалізована за підтримки українських державних і креативних агенцій, зосереджувалась на демонстрації героїзму українців. Кампанію було розгорнуто у понад 20 країнах світу від білбордів і цифрових екранів до соцмереж.

3. Робота Центру стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки (при Міністерстві культури та стратегічних комунікацій України). Центр публічно викриває фейки, веде спеціальні канали з інфографікою, аналітикою, щоденними дайджестами ворожої дезінформації. Його продукт поширюється через офіційні канали МВС, СБУ, ГУР МО та партнерські ЗМІ.

4. Телемарафон «Єдині новини». Цілодобове мовлення національних телеканалів у координації з державою стало основним інструментом інформування населення та боротьби з панікою, фейками і психологічним тиском. Це став прикладом національного єднання медіа в умовах війни.

5. Кампанії в соціальних мережах. Українські офіційні особи, держструктури та креативні агенції активно використовували TikTok, Instagram, Twitter, Telegram, Facebook для поширення верифікованої інформації, мемів, відео про ситуацію на фронті, історії героїв і розвінчування російських фейків. Були запущені такі проекти як «Інфозброя» (для мобілізації інфовійська), «Фейкотня» (боротьба з дезінформацією), а також серія пояснювальних відео й інфографіки.

6. Синхронізація меседжів між владою, військовими та громадянським сектором. Українські чиновники дотримуються спільних комунікаційних нарративів, зокрема «Україна бореться не лише за себе, а за демократію», «Потрібна зброя для захисту цивільного населення», «Ми переможемо, бо ми єдині». Таке узгодження формувало єдину інформаційну позицію перед внутрішньою і зовнішньою аудиторією.

7. Платформи взаємодії з міжнародними ЗМІ. Офіційні особи України забезпечили безперешкодний доступ іноземних журналістів до зони бойових дій, брифінги англійською мовою, організацію турів для документування воєнних злочинів рф. Це сприяло появі сотень публікацій на боці України в провідних виданнях світу.

8. Розробка та поширення візуального контенту. Візуальні меседжі від карикатур, мемів, плакатів до патріотичних відео стали потужним інструментом як емоційного впливу, так і вірусного поширення інформації [2].

Стратегічні комунікації стали ключовим інструментом публічної дипломатії, внутрішньої мобілізації населення та нейтралізації ворожих інформаційно-психологічних операцій. Розгортання офіційних каналів у соціальних мережах, проведення інформаційних кампаній, інтеграція штучного інтелекту для відстеження наративів, усе це дало змогу Україні не лише оборонятися, а й задавати інформаційний темп. В табл. 1 наведено динаміку інституційної активності в контексті стратегічних комунікацій у 2022-2025 роки.

Таблиця 1

Динаміка інституційної активності в контексті стратегічних комунікацій у 2022-2025 роки

Показники	2022	2023	2024	2025
Кількість офіційних інформаційних платформ (державні сайти, Telegram-канали, YouTube тощо), залучених до стратегічних комунікацій, одиниць	15	25	30	30
Середнє охоплення офіційних повідомлень у соцмережах (щомісячно, сукупно), млн. осіб	90-120	130-150	180	200
Кількість дезінформаційних наративів, виявлених Центром протидії дезінформації, одиниць	550	720	840	460
Видалення або маркування фейкового контенту (спільно з Meta, Google тощо) одиниць/публікацій	3,8	4,2	4,9	2,6
Інформаційні кампанії держорганів / партнерських структур (внутрішні та міжнародні), кампаній	40	65	80	35

Джерело: сформовано автором з використанням джерел [3].

Аналіз статистичних даних свідчить про істотне зростання ефективності української системи стратегічних комунікацій у 2022-2025 роках. Системна робота державних органів, зростаюча кількість інформаційних платформ та злагоджена співпраця з IT-гігантами дозволили оперативно виявляти та блокувати фейки, підвищувати довіру до офіційної інформації та протидіяти інформаційній агресії росії. Значне охоплення аудиторії, як внутрішньої, так і міжнародної, вказує на поступове утвердження України як суб'єкта інформаційного спротиву на глобальному рівні. Подальший розвиток цієї системи має базуватися на стійкій міжвідомчій координації, цифровій

інфраструктурі, громадській підтримці та адаптації до нових технологічних викликів.

Таким чином, стратегічні комунікації в Україні стали не лише інструментом державного реагування, а й потужною частиною тотального спротиву, що зміцнила внутрішній фронт та дала змогу ефективно протистояти потужній хвилі ворожих інформаційно-психологічних операцій, спрямованих на дестабілізацію, деморалізацію та розкол українського суспільства.

Список використаних джерел:

1. Беленький Л. І. Комунікаційне забезпечення державної політики в умовах воєнної агресії. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2022. № 4. С. 41–47.
2. Воронянський О. О. Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни: досвід НАТО та перспективи для України. *Інформаційна безпека України*. 2022. № 1(30). С. 12–22.
3. Держспецзв'язку України. Стратегічні комунікації та інформаційна безпека: аналітичний звіт 2023 року. Київ, 2023. URL: <https://cip.gov.ua>.